

یاسای سهندیکای پزشکانی دروستی نازهله (الاطباء البيطريين) له ههريمى کورستاندا

بهناوى خواي گدوره و ميهرهبان
بهناوى گلهوه
ئەنجۇومەنی نىشتمانىي کورستانى عىراق
زمارهى بېيار: (۲۰)
مېتۇوي بېيار: ۱۹۹۸/۱۲/۳۱

«بېيار»

پشت بەو دەسەلانەي كە بهپىتى بېگە (۲) يى مادده (۲۱) يى سالى ۱۹۹۷ پىتىمان دراوه و لەسر نەو بىنەمايمى كە ئەنجۇومەنی نىشتمانىي کورستانى عىراق لە دانىشتنى رۆزى ۱۹۹۸/۱۲/۳ دا ياساکارى كىردووه بېيارى دەرىھىتانى نەم ياسايدىمان دا.

یاسای زماره (۹) يى سالى ۱۹۹۸ یاسای سهندیکای پزشکانی دروستى نازهله (الاطباء البيطريين) له ههريمى کورستاندا

بەشى يەكەم:
دامەزراندن و ناماڭىھەكان

ماددهى يەكەم:

مەبەست لەم وشانەي خوارەوه بۆ مەبەستى نەم ياسايدىماناكانى تەنېشتبىان.

۱- هەريم: هەريمى کورستانى عىراق.

۲- وەزىر: وەزىرى كىشتوکال و ناودىرى.

۳- سەندىكا: سەندىكاي پزشکانى دروستى نازهله (الاطباء ، البيطريين).

۴- نەقىب: نەقىبى پزشکانى دروستى نازهله.

۵- ئەنجۇومەن: ئەنجۇومەنی سەندىكا.

ماددهى دووەم:

بەپىتى نەم ياسايدىماناكانى پزشکانى دروستى نازهله له هەريمى کورستاندا

داده‌مه‌هزیت، دواتر ناوی (سنه‌ندیکا) ای لئن ده‌دنریت و، باره‌کاکه‌شی له شاری هه‌ولیت ده‌بیت و، خاوه‌نی ته‌واوی که‌سایه‌تی مه‌عنهوی خوی ده‌بیت.

مادده‌ی سیّیه‌م:

سنه‌ندیکا له‌سهر داو‌اکاریبه‌ک پیک دئ که به‌لانی که‌مه‌وه پانزده پیش‌شکی دروستی نازه‌ل که ماوه‌ی کارکردنیان له‌م پیش‌شیدا له پینج سال که‌متر نه‌بین، پیش‌که‌ش لایه‌نی تاییه‌تمه‌ندی ده‌کهن وه ده‌سته‌ی ئاماذه‌کار نیش و کاره‌کانی سنه‌ندیکا هه‌لیت‌هه‌سوریت‌ن تاکو هه‌لیت‌اردن ده‌کری.

مادده‌ی چواره‌م:

سنه‌ندیکا بتو بدهی هینانی نهم ناما‌نجانه کار ده‌کات:

یه‌که‌م: ریکخستنی پیش‌هی پیش‌شکانی دروستی نازه‌ل له بواری چالاکی گشتیی و تاییه‌تی دا و پیش‌خستی و به‌زکرنه‌وهی ناستی زانستی و پیش‌بی پیش‌شکانی دروستی نازه‌ل له هه‌ریتم دا.

دووه‌م: ریکخستن و به‌هیزکردنی په‌یوه‌ندی نه‌ندامان له نیوان خویاندا و له‌گمل ده‌گا حکومی و تاکه‌که‌سنه‌کاندا و، به‌گرگری لیکردنیان، وه به‌گرگری کردن له مافه‌کانیان و مسوگه‌کردنیان، هه‌روه‌ها کاریکی و ابکری که بتوانن نه‌رکه‌کانیان جیهه‌جتی بکهن.

سیّیه‌م: په‌ره‌پیدان و به‌دیار خستشی رؤلی پیش‌شکانی دروستی نازه‌ل له کومه‌لکای کوردستاندا.

چواره‌م: هاندان و پشگیری کردنی تؤژن‌نه‌وهی زانستی نه‌ندامانی و، به‌ستنی سمتیار و خولی تاییه‌تی به زانستی دروستی نازه‌ل بتو نه‌وهی له‌گمل پیش‌که‌هه‌وتتی زانستی دروستی نازه‌لدا برووا.

پینجه‌م: سنه‌ندیکا پشتگیری و به‌شداری له هه‌موو هه‌ولیتکدا ده‌کا له پیشاو:

ا- پاراستنی ژینگه له پیس بوون که سه‌رجاوه‌که‌ی له نازه‌له‌وه بین.

ب- پاراستنی نازه‌لی کیتیوی له نه‌خوشیه‌کان و رینگه‌گرتن له کوشتن و راوه‌کردنیان ته‌نیا له‌سنوری یاسادا نه‌بیت.

ج- پاراستنی مرؤف له نه‌خوشیه‌هه‌او به‌شه‌کان.

شنه‌شم: په‌یوه‌ندی و هاوکاری کردن له‌گمل نه‌وه سنه‌ندیکا و کومه‌له و ده‌سته ناو‌خویی و ده‌ره‌کیانه‌ی که ناما‌نجه‌کانیان له‌گمل ناما‌نجی نه‌وه سنه‌ندیکاییدا يه‌ک ده‌گرن‌نه‌وه، نالوگور کردن و به‌شداربوون له کونگره‌و خول و چالاکیه زانستیه‌کاندا.

بهشی دووه‌م

هه‌لیت‌اردنی پیکه‌هاته‌کانی سنه‌ندیکا و کاریه‌ریوه‌چوونی

مادده‌ی پینجه‌م:

پیکه‌هاته‌ی سنه‌ندیکا، له‌مانه پیک دیت:

یه‌کم: دهسته‌ی گشتی/ به‌رژترین دهسته‌لاته له‌سنه‌ندیکادا و همه‌موو نه‌ندامانی له‌خو ده‌گرت.

دووه‌م: نه‌نجوو‌مه‌نی سنه‌ندیکا/ له نه‌قیب و شهش نه‌ندامی نه‌سلی و دوو نه‌ندامی به‌ده‌گ پیک دیت، نه‌نجوو‌مه‌ن له‌یه‌کم کوئیونه‌ویدا جیتکری نه‌قیب و نه‌مینداریتکی سندوق هله‌لدہ‌برتیری.

سیّیه‌م: لیزنه‌ی به‌رژه‌فتی کردن (لجه‌الانضباط)/ له‌سین نه‌ندامی نه‌سلی و دوو نه‌ندامی به‌ده‌گ پیک دی و نه‌و که‌سی له هله‌لبزاردندا زور‌ترین ده‌نگ به‌دهست بیتیت سمره‌کایه‌تی ده‌کات.

چواردهم: لقی سنه‌ندیکا له پاریزگادا/ له‌سین نه‌ندامی نه‌سلی و نه‌ندامی‌کی یه‌ددگ پیک دیت، نه‌وهی له هله‌لبزاردندا زور‌ترین ده‌نگ به‌دهست بیتیت سمره‌کایه‌تی ده‌کات.

مادده‌ی ششم:

آ- نه‌نجوو‌مه‌نی سنه‌ندیکا کومه‌لیک فه‌رمانبه‌ر و به‌ردهست به‌پیتی پیویست له باره‌گای سنه‌ندیکا داده‌مه‌زینی.

ب- به‌رتوه‌به‌رایه‌تی باره‌گای گشتی سنه‌ندیکا پیک دیت له:

۱- به‌رتوه‌به‌رایه‌تی و کاروباری نه‌ندامان.

۲- زمیرباری و نه‌میداریتی سندوق.

ج- کارو تاییه‌تمه‌ندیکی فه‌رمانبه‌ر و به‌ردهسته‌کان و موچه و کاروباری خرمه‌تکوزاری و پیشه‌ی و به‌رژه‌فتی کردن و ماوهی پله به‌رژکردن‌مه‌وهو نه‌و سمه‌رمسوو‌چانه‌ی که به گویره‌ی خرمه‌تکوزاری‌سیان دهیان که‌وتیت و خانه‌نشینکردنیان، یان لیخستنیان به‌پیتی حوكمه‌کانی په‌بیهودی ناوخوی سنه‌ندیکا دیاری ده‌کوتیت.

مادده‌ی هفتم:

نه‌ندامانی دهسته‌ی گشتی، نه‌قیب و نه‌ندامانی نه‌نجوو‌مه‌نی سنه‌ندیکا و لیزنه‌ی به‌رژه‌فتی کردن (انضباط) ای نه‌سل و یه‌ده‌گ، له‌یه‌ک کات و شویتنداند به ریگای هله‌لبزاردنی نه‌هینی و به زوریه‌ی ده‌نگی ناما‌دهبوان هله‌لدہ‌برتیرین.

مادده‌ی هشتم:

یه‌کم: دهسته‌ی گشتی هم‌به‌سین سال‌جاریک کوئیونه‌وکانی به‌مه‌به‌ستی هله‌لبزاردن له‌سین یه‌کی کوتایی مانگی کانوونی دووه‌مدا ده‌دهستیت.

دووه‌م: راده‌ی یاسایی (النصاب) له کوئیونه‌وکانی دهسته‌ی گشتی بو هله‌لبزاردن به ناما‌دهبوانی زیاتر له نیوه‌ی نه‌ندامان له کاتیکی دیاری کراودا ده‌بیت.

سیّیه‌م: نه‌گهر راده‌ی یاسایی (النصاب) له کوئیونه‌وکانی ناوراودا تمواو نه‌بو کوئیونه‌وکانی تر له‌نیوه‌ی مانگی شویانی هه‌مان سالتا ده‌دهستی و راده‌ی یاسایی (النصاب) به‌بیت له‌میرچاوه‌کرتی زماره‌ی ناما‌دهبوان نه‌او ده‌بیت.

ماددهی نویمه:

یه‌کم: دهسته‌ی گشتی کویونهوهی ناسایی سالانه خوی لمسی یه‌کی کوتایی مانگی کانونی دووه‌م له‌سهر داوای نهنجوومه‌نی سه‌ندیکا دهسته‌ی راده‌ی یاسایی (النصاب) نه‌گه‌ر به مه‌بستی هله‌لیزاردن نه‌بی به ناماده‌بونی (دووسنی یه‌کی) زماره‌ی نهندامانی دهسته‌ی گشتی دروست ده‌بیت.

دووه‌م: نه‌گه‌ر کویونهوهی ناسایی سالانه به هه‌ر هه‌یه‌ک بیت نه‌بسترا کویونهوهیه‌کی تر له نیوه‌ی مانگی شوباتی هه‌مان سال‌دا ده‌بستره و راده‌ی یاسایی (النصاب) به ناماده‌بونی سییه‌کی زماره‌ی نهندامانی دهسته‌ی گشتی پیک دیت.

ماددهی ده‌یه‌م:

دهسته‌ی گشتی تاییه‌قنه‌ندی لموانه‌ی خواره‌وه‌دا ده‌بیت:
یه‌کم: راستاندی حسابکاری سالی پیشوه و بریار دان له‌سهر بودجه‌ی خه‌ملییندراو.

دووه‌م: گفت‌وگوکردن له‌سهر راپورتی سالانه کاروباری سه‌ندیکا و حسابات‌هکانی.

سییه‌م: سه‌یرکردن پیش‌نیاری هه‌موار کردنی یاسای سه‌ندیکا و پیتره‌وه‌کانی.
چواره‌م: بریاردانی پاکتاوکردن مولک و مال و دارایی سه‌ندیکا له کاتی هه‌لوهشانده‌وهیدا.

ماددهی یانزده‌یه‌م:

سه‌رجه‌م بریاره‌کانی دهسته‌ی گشتی به‌زورینه‌ی ده‌نگی ناماده‌بون
ده‌ردده‌چیت.

ماددهی دوازده‌یه‌م:

نه‌ندام له کویونهوه‌کانی دهسته‌ی گشتی ناماده‌نایت:
یه‌کم: نه‌گه‌ر موله‌تی کار و نهنجامدانی سالانه‌ی پیشه‌ی نوئ نه‌کردیتنه‌وه.
دووه‌م: نه‌گه‌ر به کارلئی قه‌ده‌غه‌کردن سزاده‌رایت و، کویونهوه‌که له‌ماوه‌ی نه‌و
قدده‌غه‌یه‌دا بیت.

ماددهی سیزده‌یه‌م:

نهوهی پالیوتراوه بۆ پرکردنوه‌هی هه‌ر پایه‌یه‌ک لهم پایانه ده‌بیت مومنه‌سی
کارکردنی که‌متر نه‌بی له:
ا- ده سال: بۆ پالیتور او بۆ پلمی نه‌قیب.
ب- پینج سال: بۆ پالیتور او بۆ نه‌ندامیتی نهنجوومه‌نی سه‌ندیکا و لیژنه‌ی
هه‌رزه‌فتشی کردن.
ج- سی سال: بۆ پالیتور او بۆ نه‌ندامیتی لیژنه‌کانی سه‌ندیکاکی له
پاریزگاکان.

بهشی سیبیم نهندامیه‌تی و دست دانه پیشه

مادده‌ی چوارده‌یم:

مهرجه‌کانی چونه ناو ریزی سهندیکا:

یه‌کهم: ده‌بیت درجووی کولیزی پیشکی دروستی ناژه‌ل بیت و به‌لانی که‌مموده

برو‌انامه‌ی به‌که‌لوریوسی هه‌بیت و دانیشتیوی هه‌ریمی کوردسته‌ان بیت.

دووه‌م: داوایه‌کی نووسراو هاپیچ له‌که‌ل (به‌لکه‌نامه‌ی درجوون له کولیزی بان

برو‌انامه‌ی درچوون و به‌لینتی‌نامه‌ی پابه‌ند بون به‌یاسا و پیتره‌وی

سه‌ندیکا) پیشکه‌ش بکات له‌که‌ل دوو ویته‌ی نوتی شه‌خسی.

سیبیم: به تاوانی‌کی ناسیاسی بان به که‌تنیکی نابرو به‌ر حوم نه‌درایت.

چوارده‌م: دانی نه و ره‌سمانه‌ی که برباریان لمسمر در اووه.

مادده‌ی پانزده‌یم:

یه‌کهم: نه‌نجوومن له ماوه‌ی (۳۰) رؤژ له میتزووی تو‌مارکردنی داوای چونه ریزی سه‌ندیکاوه سه‌بیری داو‌اکه ده‌کات.

دووه‌م: پیشکه‌ش کاری داو‌اکه له میتزووی ره‌زامه‌ندیی نه‌نجوومن لمسمر داو‌اکه‌ی، به نهندامی سه‌ندیکا ده‌زمیردری و هم‌له هه‌مان میتزوو شدا ناوی له تو‌ماری سه‌ندیکادا ده‌نوو سرتیت.

سیبیم: خودان داو‌اکاریبیه‌که، نه‌وهی داو‌اکاریبیه‌که‌ی بو چونه ناو ریزی سه‌ندیکا

ره‌فز کراوه بوی هه‌یه برباری ره‌فره‌که له‌لای دادگای پیداچوونه‌وهی هه‌ریمدا (تمیز) بکات لم‌ماوه‌ی پانزده رؤژ له میتزووی ناگادارکردنه‌وه برباره‌که‌ش بنه‌بیر ده‌بیت.

مادده‌ی شانزده‌یم:

هیچ لایه‌نیک جگه له سه‌ندیکا بوی نییه ریگا له ده‌ست دانه پیشه له نهندام بکری نه‌گهر حومکی یاسایی تر نه‌ی کریتموه.

بهشی چواردهم حومکه‌کانی به‌رزه‌فتکاری (الأحكام الإنضباطية)

مادده‌ی حدده‌یم:

نه‌نجوومنی سه‌ندیکا هه‌لدستی بمه‌سیر کردنی نه و کیشانه‌ی که ده‌ته به‌ردستی و یه‌ک لمو نیجراناتانه‌ی خواروه له تو‌ماری بیست رؤژ له تو‌مار کردنی

سکالاکه له تو‌ماری سه‌ندیکادا و هرده‌گری:

یه‌کهم: وه‌ت کردنه‌وهی سکالاکه یان داخستی تو‌زینمه‌وه، له‌که‌ل ده‌ست نیشان کردنی هزکاره‌کانی.

دووه‌م: سه‌پاندنی نه و سزايانه دره‌هق به نهندامی پیشیل کار:

ا-وریا کردنه‌وه.

ب-نیزار.

ج. قهده غه کردنی پیشه کهی که له (۳۰) روز تینه په ری.
سییمه: ناردنی کیشنه کان بولیزنه به رزه فتی کردن (انضباط) نه گهر
پیوستی به ناردن کرد.

مادده همراه دیده:

یه کهم: نهندام ریگای نهنجام دانی پیشه کمی لاماوهی حوكم بونه کمی دا
لئن ده گیری، نه گهر هاتوو حوكمی کوتایی دهرهق و هرگيرا له دادگایه کی
تاییمه مهند له بر امبهر توانیکی نا سیاسی، یان که تینیکی نابرو بهر یان
توانیک که بههوى باش به کار نه هینانی پیشه کمی دروست بوبیت که
سزای حوكمه کهی له سالیک که متر نهیت.

دووهم: نه گهر هاتوو حوكمی کوتایی له دادگایه کی تاییمه مهند به سزای
غه رامه دهرچوو له بر امبهر که تینیکی نابرو بهر یان توانیک به هوى
باش به کار نه هینانی پیشه کمی دروست بوبیت دهرهق به هر
نهندامیک ریگا له نهنجام دانی پیشه کمی بولماوهی یه کسان له گهل
ماوهی بهند کردنی بر امبهر غه رامه کمی ده گیریت.

سییمه: نه گهر سزای توندتر لهو سزا یانهی که لهو مادده همراه داده ده
به نهندام و هرگیرا ناوی له توماره کانی سهندیکا ده سردریته و ناین
موماره سهی پیشه کمی بکات تاکو ناوه کمی به پیشی حوكمه کانی نه
یاسایه سه رله نوی نه کریتموه.

مادده نقره دیده:

ده بیت لیزنه بهرزه فتکردن قه زبیه کان له گهل سه رجمم توزینه و کانی
به رده ستی رهوانهی دادگای تاییمه مهند بکات نه گهر هاتوو بینی نه و کارهی
خر او دهه پال سه ریتیچی کار توانیکی (جه زانی) پیتک دینی و، ریگه ش
ناگری له دهرچوو اندنی حوكمی بی توانی (البراءه) دوای دهرچونی سزا
به رزه فتکار بیه کان (العقوبات الانضباطیه) دز به سه ریتیچی کار به پیشی
حوكمه کانی نه و یاسایه.

مادده بیستم:

نه قیب یان لا یه نیکی کیشنه که بوله ههیه برباری لیزنه بهرزه فتکاری له
دادگای ته میزی هه رتم ته میز بکات لاماوهی پانزده روز له میزه و
ناگی ادار کردنوه به برباره کم و، برباری نه ویش بنبر ده بیت.

مادده بیست و یه کهم:

له کاتی سه بیر کردنی قه زبیه کان له لاین لیزنه بهرزه فتکردنوه، نه و
بنه ما یانهی به سه ردا ده بیه که له نوسولی دادگایی کردنی جه زانی په بیه و
ده کریت نه گهر هاتوو به ناشکرا یان به دلالت له گهل حوكمه کانی نه و
یاسایه دا هاوده نه بیو.

بهشی پیتتجه حوكمه کانی دارایی

ماددهی بیست و دووهم:

داهاته کانی سهندیکا لممانه پیتک دیت:
یهکم: رهسمه کان که نه مانهن:

ا- رهسمی چونه پال سهندیکا و نوی کردنوهی سالانه (۲۵) دینار.

ب- رهسمی مؤلهت دانی سهربه رشتی دروستی نازهله و کردنوهی عباده
یان تاقیگهی دروستی نازهله و نوی کردنوهی سالانه (۵۰) دینار

ج- رهسمی مؤلهت دانی کردنوهی خسته خانه نه هلی دروستی نازهله و
نوی کردنوهی سالانه (۱۰۰) دینار.

د- رهسمی مؤلهت دانی کردنوهی کوگای نه هلی دهرمانی دروستی نازهله و
نوی کردنوهی سالانه (۵۰۰) دینار.

ه- رهسمی پشکنینی هر ده زگایه کی دروستی نازهله (۲۰) دینار.

و- رهسمی تومارکردی پسپورایه تی (الاختصاص) (۱۰۰) دینار.

س- رهسمی پیدانی نوسراوی پشگیری (۱۰) دینار.

دووهم: پی به خشینه کانی حکومه تی هر رتم.

سیتیم: نه قازاخانه که له ناهنه نگ و چاپمه نی و پی به خشین و بهو
پروژانه که سهندیکا پیتیان هم لدهستیت یان که سهندیکا دیان کات
دهست ده که ویت.

چوارم: به خشین و له قه به رکردن و هم دهست که و تیکی تر.

ماددهی بیست و سیتیم:

دهسته کی گشتی بزی هه یه پیشنسیازی هه موادرکردی خسته رهسمه
بریار لمسه در او ه کان بکات.

ماددهی بیست و چوارم:

نه نهندامانه که به مه به سستی به دهست هینانی پسپورایه تی ده خوتین
به دریابی ماوهی خوتینه که یان له باجی سالانه یان ده به حشرین، نه گهر له و
ماوه یه دا کاری پیشه که یان نه کمن، ده بی له سه ره تای دهست پیکردن و
کوتایی هاتنی خوتینیان، ناگاداری سهندیکا بکه نه وه.

بهشی ششم حوكمه گشتی و کوتاییه کان

ماددهی بیست و پیتتجه:

نه نجعو مه نی سهندیکا به ناما ده کردن و ده رهینانی په بیهودی ناو خوتی
سهندیکا هم لدهستی بؤ ناسانکردنی جیبه جنی کردنی حوكمه کانی نه
یاسایه.

ماددهی بیست و ششم:

کۆمەلەی پزىشكانى دروستى نازەل لە كوردىستانى عىراقدا لەغۇ دەكىتىمە و سەرچەم دارابىي و مولىكە كانى دەدرىتە سەندىكايى پزىشكانى دروستى نازەل لە هەرتىمى كوردىستانى عىراقدا.

ماددهی بیست و حەۋەم:

كار بەھىچ دەقىك ناڭرىت كەلەگەل حۆكمە كانى ئەم ياسايدا ھاودىزىت.

ماددهی بیست و ھەشتەم:

دەبىن نەجۇرمەنى وەزىران ئەم ياسايدە جىئەجى بىكەت.

ماددهی بیست و تۆيەم:

ئەم ياسايدە لە مىتۈزۈ دەرھىنانىيە و جىئەجى دەكىرى و لە رۆزىنامە

رەسمىدا بىلاۋەدەكىتىمە.

جوهر نامق سالىم

سەرۆكى نەجۇرمەنى نىشتمانىي كوردىستانى عىراق

ھۆكاري پىويست

پزىشكانى دروستى نازەل بە توپىتىكى گىرنك دادەندىرىن لە كۆملەدا، لەبەر ھەولەكانىيان لە گىرنگى دان بە سامانى نازەل و بەرىمەرەكانى كەردىنى ئەم نەخۆشىانە كە توشىان دەبن، كە ئەمەش كارىگەرىيەكى زۆرى ھەيدە بۆ پاراستى ئەم سامانە گىرنگە، جا بۇ ئەمە دەستىيان بىگىن و ناستىيان بەرز بىكەينە و ئەم قانونە ياساكارى كرا.